

**LOKALNI PLAN SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE ZA OPŠTINU
PLJEVLJA
ZA PERIOD OD 2021. DO 2025. GODINE**

Pljevlja, jul 2021. godine

Skraćenice

CG-Crna Gora

UN-Ujedinjene nacije

MFSS - Ministarstvo finansija i socijalnog staranja

ZZZCG-Zavod za zapošljavanje Crne Gore

CSR -Centar za socijalni rad

ZSDZ-Zavod za socijalnu i dječju zaštitu

DC-Dnevni centar

JLS- Jedinica lokalne samouprave

JZU-Javna zdravstvena ustanova

OŠ-Osnovna škola

JU- Javna ustanova

NVO- Nevladina organizacija

PU- Pružalac usluga

PAS-Psihoaktivne supstance

OCD- Organizacija civilnog društva

UP-Udruženje penzionera

MO-Materijalno obezbjeđenje

JNP-Jednokratna novčana pomoć

DNJP- Dodatak za njegu i pomoć

CKCG-Crveni krst Crne Gore

OOCK-Opštinska organizacija Crveni krst

DZ-Dom zdravlja

OSI – Osobe sa invaliditetom

RE – Romi i egipćani

LGBTIQ-Skraćenica za lezbejke, gej muškarce, biseksualne, transrodne, interseksualne i queer osobe

IROP – Individualni razvojno- obrazovni program

IPU – Individualni plan usluga

IPR – Individualni plan rada

Sadržaj

UVOD.....	4
PRAVNI OKVIR.....	6
FINANSIRANJE SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE.....	9
DEMOGRAFSKI PODACI.....	10
POSTOJEĆI KAPACITETI.....	11
PRIORITETNE GRUPE I USLUGE U OBLASTI SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE.....	26
AKCIONI PLAN.....	29
PLAN PRAĆENJA SPROVOĐENJA I PROCJENE USPJEŠNOSTI.....	41

UVOD

Lokalni plan socijalne i dječje zaštite za opštinu Pljevlja za period 2021. do 2025. godine (u daljem tekstu: Lokalni plan) je strateški dokument koji se donosi u cilju unapređenja socijalne i dječje zaštite, daljeg razvoja usluga koje podržavaju život korisnika u zajednici i jačanja međuresorne saradnje na lokalnom nivou.

Osnov za donošenje Lokalnog plana je Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Sl. list Crne Gore”, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17 i 50/17), kojim je propisano da se socijalna i dječja zaštita ostvaruje u skladu sa strateškim dokumentima, kojima se utvrđuju dugoročni ciljevi i prioriteti razvoja socijalne i dječje zaštite. Strateška dokumenta čine mjere i programi koje utvrđuju Vlada Crne Gore i jedinice lokalne samouprave, odnosno opštine i koje je potrebno realizovati u cilju unapređenja socijalne i dječje zaštite. Takođe, osnov za donošenje Lokalnog plana su i akcioni planovi za sprovođenje Strategije razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za period od 2018. do 2022. godine i Strategije razvoja sistema socijalne zaštite starijih za period od 2018. do 2022. godine.

Opština Pljevlja prepoznala je značaj strateškog planiranja u cilju poboljšanja socijalno-ekonomskog položaja građana ove opštine odnosno djece, odraslih i starijih lica.

U tom smislu donijeti su: Lokalni plan akcije za starija lica 2020-2022. godine, Lokalni plan akcije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2020-2021. godine i Lokalni akcioni plan za mlade 2021. godine.

U izradi Lokalnog plana učestvovali su predstavnici/ce:

- Sekretarijata za društvene djelatnosti opštine Pljevlja,
- JZU Dom zdravlja, Pljevlja,
- JU Centar za socijalni rad za opštine Pljevlja i Žabljak,
- MUP-Područna jedinica Pljevlja,
- Osnovni sud Pljevlja,
- Osnovno državno tužilaštvo Pljevlja,
- OO Crveni krst Pljevlja,
- Zavod za zapošljavanje Crne Gore, Područna jedinica Pljevlja,
- Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Crne Gore, Područna jedinica fonda-Pljevlja,
- JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju i lica sa invaliditetom "Pljevlja",
- JU Osnovna škola "Boško Buha", Pljevlja,
- JU Srednja stručna škola Pljevlja,
- JU Dom starih "Pljevlja",

- NVU Roditelja djece sa teškoćama u razvoju “Zračak nade”, Pljevlja.

Rješenjem broj: UPI-07-019/21-473/1 od 28.04.2021. godine, imenovana je radna grupa koju su činili:

1. Veselinka Ilinčić, predstavnica Sekretarijata za društvene djelatnosti, koordinatorka,
2. Danijela Anđelić, predstavnica Sekretarijata za društvene djelatnosti, članica,
3. Vildana Nahodović, predstavnica Sekretarijata za društvene djelatnosti, članica,
4. Amila Hrković, predstavnica JZU Dom zdravlja Pljevlja, članica,
5. Mirela Bajrović, predstavnica JU Centar za socijalni rad za Pljevlja i Žabljak, članica,
6. Milica Damjanović, predstavnica MUP, PJ Pljevlja, članica,
7. Slavica Stanić, predstavnica Osnovnog suda u Pljevljima, članica,
8. Šćepan Tošić, predstavnik Fond PIO CG, PJ Fonda u Pljevljima, član,
9. Merima Obućina, predstavnica Osnovnog državnog tužilaštva u Pljevljima, članica,
10. Željko Minić, predstavnik OO Crveni krst Pljevlja, član,
11. Vildana Odović, predstavnica ZZZ CG, PJ Pljevlja, članica,
12. Svetlana Dujović, predstavnica JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju i lica sa invaliditetom "Pljevlja", članica,
13. Mila Marjanović, predstavnica JU OŠ “Boško Buha” Pljevlja, članica,
14. Radan Kartal, predstavnik JU Srednja stručna škola Pljevlja, član,
15. Dženana Muslić, predstavnica JU Dom starih "Pljevlja", članica,
16. Lejla Kalajdžija, predstavnica NVU Roditelja djece sa teškoćama u razvoju “Zračak nade”, članica.

Konsultantska podrška tokom izrade Lokalnog plana obezbijeđena je od strane mr Gorana Kuševije, uz tehničku podršku CEED Consulting.

Opština Pljevlja je u cilju kvalitetnije izrade Nacrta Lokalnog plana sprovela proces konsultacije zainteresovane javnosti. Kreiran je upitnik koji je objavljen na sajtu opštine Pljevlja i distribuiran je putem e-maila, društvenih mreža, promovisan je u lokalnim medijima, distribuiran u štampanom obliku i putem vibera široj javnosti.

Lokalni plan socijalne i dječje zaštite za opštinu Pljevlja za period 2021. do 2025. godine sadrži sledeće podatke:

- ciljeve Lokalnog plana,
- koje aktivnosti i mjere treba realizovati,
- koji su indikatori aktivnosti i mjera,
- ko je nosilac za realizaciju svake aktivnosti i mjera,
- u kom vremenskom okviru aktivnosti i mjere treba realizovati,

- izvor finansijskih sredstava.

PRAVNI OKVIR

Kao članica Ujedinjenih nacija (UN) i Savjeta Evrope, Crna Gora sprovodi reformu sistema socijalne i dječje zaštite imajući u vidu prava, normative i standarde utvrđene u međunarodnim dokumentima prije svega onima koji se odnose na garancije ljudskih prava i sloboda, i to:

- Povelja o osnovnim pravima,
- Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima,
- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima,
- Revidirana Evropska socijalna povelja,
- Dodatni protokol Evropske socijalne povelje,
- Protokol o izmjenama Evropske socijalne povelje,
- Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije,
- Konvencija UN o pravima djeteta,
- Konvencija UN o pravima osoba s invaliditetom,
- Konvencija UN o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama,
- Praksa Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu,
- Madridski međunarodni plan akcije o starenju i Politička deklaracija o starenju,
- Praksu UN Komiteta za ekonomska, socijalna i kulturna prava i dr.

Ovaj Akcioni plan izrađen je uz uvažavanje preporuka UN Komiteta za prava djeteta i UN Komiteta o pravima osoba s invaliditetom, kako bi Crna Gora ostvarila napredak u ostvarivanju prava garantovanih Konvencijama.

U okviru domaćeg zakonodavstva, prilikom izrade Lokalnog plana uzeti su u obzir sledeći zakoni: Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti („Sl. list CG“, br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17 i 50/17), Zakon o lokalnoj samoupravi („Sl. list CG“, br. 2/18, 34/19 i 38/20), Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju („Sl. list CG“, br. 6/16, 2/17, 22/17, 13/18 i 67/19), Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Sl. list Republike CG“, br. 54/03, 39/04, 61/04, 79/04, 81/04, 29/05, 14/07, 47/07, 12/07 i 13/07 i „Sl. list CG“, br. 79/08, 14/10, 78/10, 34/11, 39/11, 40/11, 66/12, 36/13, 38/13, 61/13, 6/14, 60/14, 10/15, 44/15, 42/16, 55/16 i 80/20), Porodični zakon („Sl. list Republike CG“, broj 1/07 i „Sl. list CG“ broj 53/16), Zakon o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku („Sl. list Crne Gore“ broj 64/11), Zakon o zaštiti od nasilja u porodici („Sl. list CG“, br. 46/10 i 40/11), Zakon o zabrani diskriminacije („Sl. list CG“, br. 46/10, 40/11, 18/14 i 42/17), Zakon o kretanju lica s invaliditetom uz pomoć psa pomagača („Sl. list CG“, br. 76/09 i 40/11), Zakon o povlastici na putovanje lica s invaliditetom („Sl. list CG“, br. 80/08, 40/11 i 10/15) i dr.

Takođe, prilikom izrade Akcionog plana poseban značaj imala su i sledeća strateška dokumenta:

- Strategija za ostvarivanje prava djeteta 2019-2023. godinu;
- Strategija razvoja sistema socijalne i dječje zaštite za 2020. godinu;
- Strategija razvoja sistema socijalne zaštite starijih za 2020. godinu;

- Strategija prevencije i zaštite djece od nasilja 2017-2021. godine;
- Strategija zaštite od nasilja u porodici 2016-2020. godine;
- Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTIQ osoba u Crnoj Gori 2019-2023. godine;
- Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u CG 2016-2020. godine;
- Strategija za integraciju lica s invaliditetom u Crnoj Gori 2016-2020. godine;
- Programa za suzbijanje nasilja i vandalizma u školama i dr.

Oblast socijalne i dječje zaštite uređena je Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, koji je u najvećoj mjeri usklađen s međunarodnim standardima i obavezama preuzetim ratifikacijom međunarodnih ugovora, prije svega onima koji se odnose na garancije ljudskih prava i sloboda. Socijalna i dječja zaštita je djelatnost od javnog interesa, koja se zasniva na principima: uvažavanja integriteta i dostojanstva korisnika socijalne i dječje zaštite; zabrane diskriminacije korisnika; informisanja korisnika o svim podacima koji su značajni za utvrđivanje njegovih socijalnih potreba i ostvarivanje prava, kao i o tome kako te potrebe mogu biti zadovoljene; individualnog pristupa korisniku u pružanju prava iz socijalne i dječje zaštite; aktivnog učestvovanja korisnika u kreiranju, izboru i korišćenju prava iz socijalne i dječje zaštite; uvažavanja najboljeg interesa korisnika u ostvarivanju prava iz socijalne i dječje zaštite; prevencije institucionalizacije i dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju; pluralizma usluga i pružalaca usluga socijalne i dječje zaštite koje obavljaju i organizacije civilnog društva i druga pravna i fizička lica, pod uslovima i na način propisanim zakonom; partnerstva i udruživanja različitih nosilaca djelatnosti i programa, posebno na lokalnom nivou u cilju dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju i prevencije institucionalizacije i transparentnosti u pogledu informisanja javnosti o socijalnoj i dječjoj zaštiti u sredstvima javnog informisanja, kao i na druge načine, u skladu sa zakonom.

Zakonom su uređena osnovna prava iz socijalne i dječje zaštite, kao materijalna davanja i usluge. Materijalna davanja iz socijalne zaštite su: materijalno obezbjeđenje; lična invalidnina; dodatak za njegu i pomoć; zdravstvena zaštita, troškovi sahrane; jednokratna novčana pomoć; naknada roditelju ili staratelju korisnika prava na ličnu invalidninu. Materijalna davanja iz dječje zaštite su: naknada za novorođeno dijete; dodatak za djecu; troškovi ishrane u predškolskim ustanovama; pomoć za vaspitanje i obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama, refundacija naknade zarade i naknada zarade za porodiljsko, odnosno roditeljsko odsustvo; naknada po osnovu rođenja djeteta i refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena.

U skladu sa navedenim zakonom opština može, u skladu sa materijalnim mogućnostima, obezbijediti materijalna davanja iz socijalne zaštite, kao što su: jednokratne pomoći; subvencije u plaćanju komunalnih usluga koje pružaju javna preduzeća koja osniva opština i druga materijalna davanja iz socijalne zaštite, kao i materijalna davanja iz dječje zaštite, kao što su: pomoć za novorođeno dijete; pomoć za nabavku školskog pribora i druga materijalna davanja. Vrste materijalnih davanja, bliže uslove, način i postupak za ostvarivanje prava propisuje nadležni organ opštine.

Usluge iz oblasti socijalne i dječje zaštite su: podrška za život u zajednici; savjetodavno-terapijska i socijalno-edukativna usluga; smještaj; neodložne intervencije i druge usluge.

USLUGE SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE	
Podrška za život u zajednici	Pomoć u kući
	Stanovanje uz podršku
	Svratište
	Personalna asistencija
	Tumačenje i prevođenje na znakovni jezik
	Dnevni boravak/centar
Savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge	Savjetovanje
	Terapija
	Medijacija
	SOS telefon
Usluge smještaja	Porodični smještaj-hraniteljstvo
	Porodični smještaj
	Smještaj u ustanovu
	Prihvatilište-sklonište i druge vrste smještaja
Neodložne intervencije	Usluge koje se pružaju radi osiguranja bezbjednosti u situacijama koje ugrožavaju život, zdravlje i razvoj korisnika i obezbjeđuje se 24 sata dnevno. Usluge neodložne intervencije pruža Centar za socijalni rad
Drugo	Ostale usluge

Dokumenta na lokalnom nivou, koja su donijeta u oblasti socijalne i dječje zaštite:

- Strateški plan razvoja opštine Pljevlja 2021-2025,
- Lokalni plan akcije za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti za period 2020-2021,
- Odluka o obezbjeđivanju alternativnog smještaja,
- Odluka o ravnopravnosti polova u opštini Pljevlja,
- Odluka o stipendiranju učenika i studenata-djece palih boraca i invalida u oružanim sukobima 1991-1992. godine sa teritorije Opštine Pljevlja,
- Odluka o materijalnom obezbjeđenju učesnika NOR-a od 09.09.1943.godine,
- Odluka o jednokratnim socijalnim pomoćima,
- Odluka o finansiranju rada gerontodomaćica za 2021. godinu,

- Odluka o sufinansiranju troškova rada Sigurne ženske kuće u Pljevljima za 2021. godinu,
- Memorandum o saradnji između Ministarstva rada i socijalnog staranja i Opštine Pljevlja,
- Odluka o usvajanju Lokalnog plana akcije za starija lica 2020-2022. godine,
- Lokalni akcioni plan za mlade 2021. godine.

FINANSIRANJE SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE

Sredstva za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se u budžetu države i budžetu opštine, kao i vršenjem djelatnosti pružalaca usluga. Sredstva za usluge socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se i putem učešća korisnika, odnosno njihovih srodnika koji su dužni da ih izdržavaju, donacija, poklona, zavještanja, legata, osnivanjem zadužbina i fondacija i dr., u skladu sa posebnim zakonom.

U budžetu opštine mogu se obezbijediti sredstva za materijalna davanja u socijalnoj i dječjoj zaštiti propisana ovim zakonom i za usluge socijalne i dječje zaštite, kao što su: pomoć u kući, dnevni boravak, usluge narodne kuhinje, odmor i rekreaciju djece, stanovanje uz podršku, smještaj u prihvatilište - sklonište, stanovanje za socijalno ugrožena lica, u skladu sa zakonom i druge usluge u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima. Ukoliko opštine nijesu u mogućnosti da obezbijede sredstva za usluge u njihovom finansiranju učestvovala država.

Radi razvoja, odnosno finansiranja usluga socijalne i dječje zaštite sredstva se obezbjeđuju iz budžeta države, budžeta opštine, donacija, igara na sreću i drugih izvora. Sredstvima se finansiraju usluge socijalne i dječje zaštite za kojima postoji potreba u opštini i inovativne usluge i usluge socijalne i dječje zaštite od posebnog značaja za državu.

Pravilnikom o visini sredstava za razvoj, odnosno finansiranje usluga socijalne i dječje zaštite ("Sl. list Crne Gore", broj 42/15) propisani su kriterijumi za raspodjelu sredstava koja se obezbijede za razvoj i finansiranje usluga socijalne i dječje zaštite za kojima postoji potreba u opštini i inovativne usluge i usluge socijalne i dječje zaštite od posebnog značaja za državu. U članu 4. navedenog pravilnika propisano je da su kriterijumi za raspodjelu sredstava za usluge socijalne i dječje zaštite za kojima postoji potreba u opštinama: usluga utvrđena kao prioritet Lokalnim planom; potreba za pružanjem određene usluge; učešće opštine u finansiranju usluge; plan održivosti usluge; definisana ciljna grupa i broj korisnika; broj zaposlenih za pružanje usluge; plan praćenja i procjene uspješnosti usluge i finansijska sredstva potrebna za realizaciju usluge. Takođe, članom 6. pomenutog pravilnika, definisano je da sredstva za razvoj, odnosno finansiranje usluga obezbijede u skladu sa zakonom raspodjeljuju se opštinama prema stepenu razvijenosti opštine razvrstane u skladu sa posebnim zakonom na način da opštinama prve, druge i treće grupe stepena razvijenosti u procentu višem od 50%, kao i članom 8. da opština prve,

druge i treće grupe stepena razvijenosti učestvuje u finansiranju usluge najmanje 10%. Pljevlja pripadaju trećoj grupi stepena razvijenosti.¹

DEMOGRAFSKI PODACI

Prema podacima popisa stanovništva iz 2011. godine², opština Pljevlja ima 30 786 stanovnika, od čega 15 138 (49.17%) muškaraca i 15 648 žena (50.83%). Po broju stanovnika, Pljevlja čine 5% ukupnog stanovništva Crne Gore, tj. sedmu opštinu po broju stanovnika sa indeksom razvijenosti jedinice lokalne samouprave 381.98. U gradskom/urbanom dijelu opštine živi 63.30% stanovnika (ukupno 19 489), dok manji dio 36.7% tj. njih 11 297 živi van gradske sredine. Kada je u pitanju starosna struktura, po popisu iz 2011. godine, prosječna starost stanovništva u Pljevljima je 41.8 godina (40.4 muškarci, a 43.1 žene). Takođe po istom popisu, broj punoljetnih građana je 24 898, od čega 12 177 muškog pola i 12 721 ženskog pola. Popisom stanovništva, domaćinstava i stanova 2011. godine, prvi put su se prikupljali podaci o postojanju smetnji u obavljanju svakodnevnih aktivnosti. Pitanja u obrascu su bila: ima li osoba zbog neke dugotrajne bolesti, invalidnosti ili starosti teškoća u obavljanju svakodnevnih aktivnosti; vrsta smetnji; uzrok smetnji i vrsta pomagala koju lice koristi. Na ovo pitanje bilo je moguće dati više odgovora, jer lice može da ima više od jedne vrste smetnji. Prema datim istraživanjima, u Pljevljima postoji 4 467 lica koja su navela da imaju smetnje u obavljanju svakodnevnih aktivnosti.

Tabela 1. Broj lica prema vrsti smetnji u odnosu na ukupno stanovništvo, Popis 2011.god.

Smetnje sa kretanjem	2562 ili 8.3 %
Smetnje sa sluhom	680 ili 2.2 %
Smetnje sa vidom	1148 ili 3.72 %
Smetnje sa pamćenjem, koncentracijom ili sporazumjevanjem	436 ili 1.4 %
Ostale teškoće	1395 ili 4.5 %

Tabela 2. Broj rođenih od 2015-2020.god. MUP

Godina	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.
Broj rođenih	178	212	189	185	198	185

Tabela 3. Kretanje broja stanovnika opštine Pljevlja sredinom godine, od 2010-2020.god, prema procjeni Monstata

Godina	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Broj stanovnika	32 031	30 786	30 369	29 889	29 487	29 047	28 586	28 124	27 531	27 006	26 556

¹Ministarstvo ekonomije, preliminarni podaci

²Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u Crnoj Gori 2011.godine, Monstat

Tabela 4. Ukupan broj korisnika penzija prema Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju i vrstama prava za decembar 2020.god.

Vrste penzija							
Starosna		Invalidska		Porodična		Ukupno	
Broj korisnika	Prosječna penzija	Broj korisnika	Prosječna penzija	Broj korisnika	Prosječna penzija	Broj korisnika	Prosječna penzija
3966	328,43	737	264,61	1998	223,67	6691	289,02

Mrežu obrazovnog sistema u Pljevljima čine 1 predškolska ustanova, 14 osnovnih (od kojih 22 područne jedinice) i 2 srednje škole. Osnovnu školu trenutno pohađa 2080 djece, a srednju 1135 djece.

Tabela 5. Broj djece u predškolskoj ustanovi

2018/2019	600
2019/2020	621
2020/2021	550

Tabela 6. Broj učenika u osnovnim školama

2018/2019	2225
2019/2020	2125
2020/2021	2058

Tabela 7. Broj učenika u srednjim školama

2018/2019	1162
2019/2020	1125
2020/2021	1082

POSTOJEĆI KAPACITETI

Sekretarijat za društvene djelatnosti

U nadležnosti ovog Sekretarijata su poslovi iz oblasti socijalne i dječje zaštite, njege starijih lica, sporta i fizičke kulture, omladinske politike, rodne ravnopravnosti, saradnje sa NVO sektorom, sfere kulture, prevencije narkomanije i bolesti zavisnosti i vršnjačkog nasilja, oblasti obrazovanja, boračko-invalidske zaštite, primarne zdravstvene zaštite, zaštite ljudskih i manjinskih prava, osoba sa invaliditetom, RE populacije i drugih marginalizovanih grupa.

U okviru Sekretarijata za društvene djelatnosti funkcionišu:

- Služba za društvene djelatnosti,
- Služba za socijalnu zaštitu,
- Kancelarija za mlade i prevenciju narkomanije i bolesti zavisnosti,
- Američki ugao.

Organizacijska jedinica Služba za socijalnu zaštitu obavlja poslove razvoja sistema socijalne i dječije zaštite, boračko-invalidske zaštite, zaštite starijih i iznemoglih lica i integracije osoba sa invaliditetom i smetnjama u razvoju. U okviru svojih nadležnosti prati razvoj sistema primarne zdravstvene zaštite; poslove realizacije i ostvarivanja prava na jednokratne novčane pomoći, materijalna obezbjeđenja boraca NOR-a, civilnih i vojnih invalida rata, stipendije za djecu palih boraca, naknada za novorođeno dijete i ostalih materijalnih i novčanih davanja koja su utvrđena odlukama Skupštine opštine; poslove obezbjeđivanja vaninstitucionanog zbrinjavanja starijih kroz projekat „Njega starijih lica u opštini Pljevlja“-gerontodomačice. Za vrijeme trajanja ovog projekta, stara se o izradi, implementaciji i monitoringu lokalnih akcionih planova za starije. Takođe, u svom djelokrugu rada služba se bavi administrativnim poslovima vezanim za usmjeravanje u obrazovne programe djece sa smetnjama u razvoju; stara se o izradi strategija iz oblasti socijalne politike; obavlja poslove pisanja projekata i apliciranja kod domaćih i stranih donatora.

U oblasti socijalne i dječije zaštite najveći dio socijalnih potreba stanovništva servisira se preko jednokratnih novčanih pomoći. U izvještajnom periodu³ podnijeto je ukupno 249 zahtjeva, od čega je usvojeno 240 zahtjeva, a odbijeno 9. Jednokratna novčana pomoć dodijeljena je u ukupnom iznosu od 12.450,00€. Naknadu za opremu za novorođeno dijete ostvarilo je 188 roditelja, a za to pravo je oprijedijeljeno 48.800,00€.

Iz oblasti socijalnih inovacija namijenjenih socio-humanitarnim organizacijama, ovo pravo su ostvarile 2 socio-humanitarne organizacije registrovane na teritoriji opštine Pljevlja. U 2020. godini, iz oblasti boračko-invalidske zaštite, Sekretarijatu je pristiglo 11 podnesaka, a služba je uradila 11 rješenja iz ove oblasti; 2 pozitivno riješena zahtjeva za povećanje procjene invaliditeta; 6 pozitivno riješenih zahtjeva za priznavanje naknada za pogrebne troškove; 3 pozitivno riješenih zahtjeva o besplatnoj vožnji. U boračko invalidskoj zaštiti je odrađeno i 12 obračuna za korisnike materijalnog obezbjeđenja boraca NOR-a nakon 1943. godine i 10 obračuna za studente palih boraca i invalida rata 1991-1992. godine.

Kada je njega starijih lica u pitanju, usluge programa „Njega starijih lica u opštini Pljevlja“ u toku 2020. godine u prosjeku je koristilo oko 90 korisnika preko 65 godina starosti, koji žive sami ili sa supružnikom u domaćinstvu, bez obzira na imovno stanje. Dvanaest osoba ženskog pola koje imaju zvanja gerontodomačica i licencu za obavljanje ovog posla uključeno je u realizaciju Programa. Gerontodomačice obavljaju poslove u paru na 6 rejona na teritoriji gradskog područja opštine Pljevlja. Svaki par pruža usluge za 3, eventualno 4 korisnika na dan, u zavisnosti da li su u Program uključeni bračni parovi. U toku 2020. godine zahtjev za uključenje u Program podnijelo je 18 lica. U Program je uključeno 5 novih korisnika, dok 4 nisu ispunjavala kriterijume za uključenje. U navedenom periodu 3 korisnika su otišla u JU Dom starih "Pljevlja", 4 korisnika su se isključila iz Programa zbog potrebe za stalnom brigom trećeg lica, dok je 6 korisnika preminulo. Opština Pljevlja je jedina opština u Crnoj Gori koja neprekidno sprovodi program „Njega starijih lica u opštini Pljevlja“. U 2020. godini za taj program opština je izdvojila 65.000,00 €.

---

³ Izvještaj o radu Predsjednika Opštine Pljevlja i radu organa uprave i službi Opštine Pljevlja za 2020. godinu

Osim programa "Njege starijih lica", Sekretarijat je obilježio 1. oktobar - Međunarodni dan starijih osoba, pripremio skromne poklone za sve korisnike programa „Njega starijih lica u opštini Pljevlja“, korisnike JU Doma starih "Pljevlja", kao i za korisnike Dnevnog boravka za odrasla i stara lica sa invaliditetom. Sekretarijat je takođe pripremio i Lokalni plan akcije za starija lica 2020-2022. godine. Osnovni cilj Lokalnog plana akcije za starija lica je zaštita starijih lica u opštini Pljevlja.

Tokom 2020. godine Sekretarijat je u saradnji sa predstavnicama UNDP-a u Crnoj Gori pratio sprovođenje projekata odobrenih 2019. godine, pružao pomoć nevladinim organizacijama i vršio redovne monitoring posjete u cilju što kvalitetnijeg sprovođenja projekata i utroška finansijskih sredstava. Između ostalih, praćen je i projekat "Ljepši život OSI", NVO "Inkluzija" u vrijednosti od 12.020,28 €. U 2020. godini potpisan je ugovor sa NVO Otvoreni centar „Bona fide“ Pljevlja o finansiranju dijela troškova rada Sigurne ženske kuće u Pljevljima, putem zakupa poslovnog prostora i sufinansiranja troškova rada, u mjesečnom iznosu od 375,00€.

JU Centar za socijalni rad za opštine Pljevlja i Žabljak formiran je 30.09.1990. godine radi pružanja različitih vidova, mjera i usluga i socijalne i porodično-pravne zaštite, u skladu sa opštim aktom ustanove, Zakonom o socijalnoj i dječijoj zaštiti, Porodičnim zakonom i drugim zakonskim i podzakonskim aktima. Centar za socijalni rad odlučuje o pravima iz socijalne i dječje zaštite i može ga osnovati samo država, kao javnu ustanovu, za teritoriju jedne ili više opština. Centar za socijalni rad obavlja: procjenu stanja, potreba, snaga i rizika korisnika i drugih lica značajnih za korisnika; procjenu podobnosti staraoca, hranitelja i usvojioca; izradu i praćenje individualnih planova usluga; rješava u prvom stepenu o zahtjevima za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite; preduzima mjere, pokreće i učestvuje u sudskim i drugim postupcima; vodi evidencije i stara se o čuvanju dokumentacije korisnika i obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom. Osim navedenih poslova Centar za socijalni rad pokreće, razvija i učestvuje u realizaciji strategija, planova i programa koji doprinose zadovoljavanju potreba građana i saraduje sa organima državne uprave, opštine i drugim organizacijama u oblasti socijalne i dječje zaštite na teritoriji opštine za koju je osnovan.

Na ime novčane naknade po osnovu materijalnog obezbijeđenja u 2020. godini isplaćeno je 370.806,55€, po osnovu lične invalidnine 276.666,83€, dok je za dodatak za njegu i pomoć drugog lica izdvojeno 1.327,564,98€. Za pravo na povlastice na putovanja lica sa invaliditetom za 2020. godinu za opštinu Pljevlja izdvojeno je 631.284,40€, za naknadu roditelju ili staratelju-njegovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine 276.143,98€, troškove sahrane 21.127,55€ i za isplatu jednokratnih novčanih pomoći tokom 2020. godine utrošena su sredstva u iznosu od 9.295,42€.

Tabela 8. Prikaz broja korisnika prava na osnovna materijalna davanja u socijalnoj zaštiti za 2018, 2019 i 2020. godinu

Vrsta materijalnog davanja	2018.god.	2019.god.	2020.god.	Napomena za 2020.
Materijalno obezbjeđenje	381	359	331	268 porodica je sa djecom, dok je broj djece 380
Lična invalidnina	120	119	120	47 djece 6 starijih lica
Dodatak za njegu i pomoć drugog lica	1224	1356	1610	117 djece 1055 starija lica
Povlastice na putovanja lica sa invaliditetom	325	316	182	
Naknada roditelju ili staratelju – njegovatelju lica koje je korisnik lične invalidnine	102	105	114	
Zdravstvena zaštita	73	66	66	
Troškovi sahrane	63	84	60	
Jednokratna novčana pomoć	280	159	60	

Grafik 1. Prikaz korisnika MO, LI, DNJP za period 2018-2020.godine

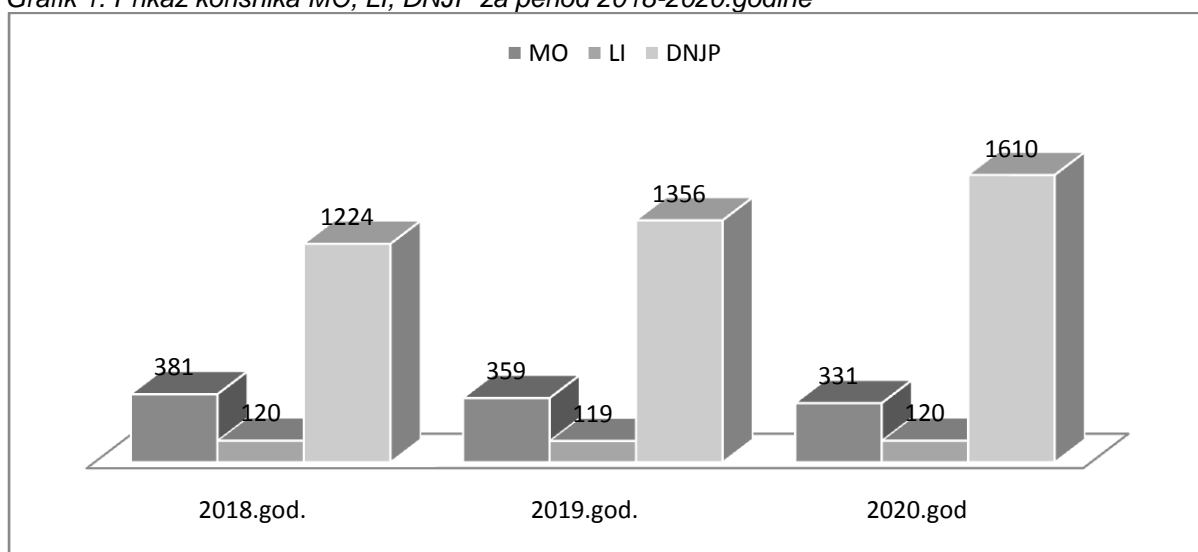

Tabela 9. Prikaz broja korisnika prava na materijalna davanja u dječjoj zaštiti 2020. godine

Vrsta materijalnog davanja	2018.god.	2019.god.	2020.god.	Utrošena sredstva
Nadoknada za novorođeno dijete	185	210	188	21.962,43 €.
Dodatak za djecu	310	299	461	144.708,52€.
Pomoć u vaspitanju i obrazovanju djece i mladih sa posebnim obrazovnim potrebama – troškovi prevoza	22	31	15	8.530,00€.
Refundacija naknade zarade i naknade zarade za porodijsko, odnosno roditeljsko odsustvo	0/26	1/18	40/1	110.073,87€
Naknada po osnovu rođenja djeteta	99	106	107	97.870,00€.
Refundacija naknade zarade i naknada zarade za rad sa polovinom punog radnog vremena	1	2	3	
Novčana naknada	60	59	59	158.079,00€.

Grafik 2. Prikaz materijalnih davanja u dječjoj zaštiti za period 2018-2020

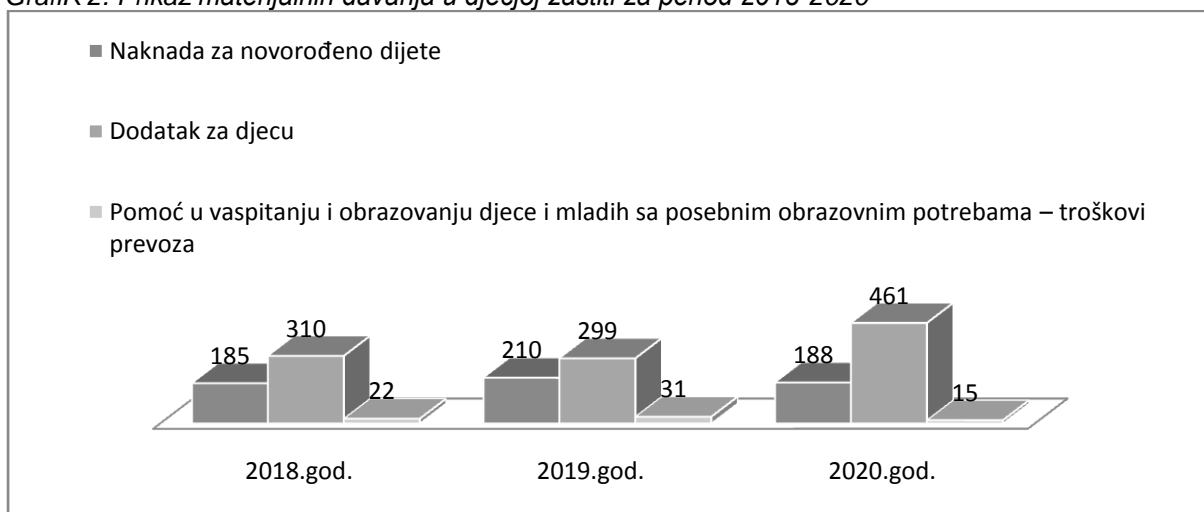

Tabela 10. Prikaz broja novorođene djece koja su ostvarila pravo na naknadu u periodu 2015. god.-2020.god.

Godina	Broj novorođenčadi	Sredstva
2015	194	19.937,35€
2016	216	22.162,14€
2017	209	21.063,58€
2018	185	20.716,30€
2019	210	22.840,43€.
2020	188	21.962,43€

Prema podacima CSR, od ukupno 1070 djece, koja se nalaze na evidenciji Centra, 380 djece živi u siromaštvu, 5 je bez roditeljskog staranja, 4 se nalazi na srodničkom smještaju u hraniteljskim porodicama, kod 2 djece prema procjeni CSR postoji rizik od izdvajanja, 3 je izloženo zanemarivanju, 8 je izloženo nasilju, 11 je porodica u kojim je identifikovano nasilje nad djecom, 3 su porodice na evidenciji CSR kod kojih je evidentirano nasilje, a gdje nije došlo do izdvajanja djece. U 123 porodice sa djecom utvrđeni su poremećeni porodični odnosi, 28 djece je evidentirano sa poremećajem u ponašanju, 22 je u sukobu sa zakonom, 1 zloropotrebljava psihoaktivne supstance, 234 je sa smetnjama u razvoju. Od 234 djece sa smetnjama u razvoju na evidenciji CSR po bilo kom osnovu, 54 ima fizički, 10 senzorni, 40 intelektualni, 50 mentalni i 80 kombinovani invaliditet. Kada su ranjive kategorije u pitanju, na evidenciji CSR je takođe evidentirano 29 djece romske nacionalnosti.

Tabela 11. Prikaz broja djece na evidenciji CSR po smetnjama u razvoju

Djeca sa fizičkim smetnjama u razvoju	54
Djeca sa senzornim smetnjama	10
Djeca sa intelektualnim smetnjama	40
Djeca sa mentalnim smetnjama	50
Djeca sa kombinovanim smetnjama	80

Prema podacima CSR na evidenciji se nalazi 20 mladih sa smetnjama u razvoju.

Kada su u pitanju podaci o starijim korisnicima, 1185 starijih lica se nalaze na evidenciji CSR. Od ukupnog broja, 1055 ima neku vrstu invaliditeta, 34 starija lica žive u siromaštvu pa su samim tim i korisnici materijalnog obezbjeđenja. U pitanju su samačka domaćinstva. Kada je u pitanju usluga smještaja, u JU Dom starih "Pljevlja" smještena su 32 lica sa teritorije Pljevalja, 7 u JU Dom starih "Grabovac" Risan, 8 u JU Dom starih "Bijelo Polje", 13 JU Zavod "Komanski most" Podgorica i 4 lica u domove u zemljama u okruženju. Na porodičnom smještaju nalazi se jedno lice. Nažalost, loše zdravstveno stanje i materijalna neobezbjeđenost nisu jedini uzoroci zbog kojih starija lica koriste prava i usluge CSR. Na evidenciji se nalazi i 8 starijih lica koja su izložena nasilju, 90 kojima je potrebna dodatna podrška za obavljanjem svakodnevnih aktivnosti. Uslugu pomoć u kući - gerontodomačice koristi 90 starijih lica.

Prema podacima Centra za socijalni rad, u okviru nadležnosti kojim raspolažu preduzete su aktivnosti savjetodavnog rada u 116 slučajeva porodičnih problema. U

toku 2020. godine Centar je posredovao u 7 slučajeva razvoda braka, u 3 slučaja izmjene odluke o povjeravanju djece i u jednom postupku za ograničenje vršenja roditeljskog prava, a u dva postupka za lišenje roditeljskog prava, dajući nalaz i mišljenje Osnovnom sudu. Na evidenciji Centra nalazi se 30 samohranih roditelja, 54 žena i 45 muškaraca koji su žrtve nasilja u porodici, dok je u toku 2020. godine sporazumno razvedeno 16 brakova. Takođe, prema podacima kojima raspolaže Osnovni sud u Pljevljima u toku 2020. godine bilo je 20 razvoda.

Od strane stručnih lica, kao izazovi sa kojima se porodice suočavaju, a koji mogu da dovedu do lošeg socio-ekonomskog položaja, prepoznati su: alkoholizam, narkomanija, kockanje, emotivni odnos sa licem izvan kućne zajednice. Tokom 2020. godine, na evidenciji Centra za socijalni rad nalazilo se jedno odraslo lice, koje zlopotrebljava psihoaktivne supstance, međutim u cilju tretmana ne postoji nijedna usluga niti program podrške ovim licima kada je Centar za socijalni rad u pitanju. Obzirom na to, prepoznata je potreba obuke stručnih radnika koji će se specijalizovati za rad sa pomenutom kategorijom korisnika.

Na evidenciji CSR nalazi se 4 mladih koji su bez roditeljskog staranja, kao i 17 osoba sa invaliditetom koji su po Zakonu djeca, produženo roditeljsko pravo.

Na osnovu raspoložive dokumentacije u Centru za socijalni rad za opštine Pljevlja i Žabljak, prethodnih obavještenja iz Uprave policije, obraćanja žrtve nasilja Centru direktno, kao i obavještenja od srodnika u toku 2020. godine evidentirano je 109 slučajeva porodičnog nasilja.

Tabela 12. Nasilje u porodici za 2020. godinu prema evidenciji CSR

Broj prijavljenih slučajeva nasilja u porodici		109
Žrtve porodičnog nasilja	Žene	54
	Muškarci	45
	Djeca	10
Broj slučajeva procesuiranih kroz krivični postupak		13
Broj slučajeva procesuiranih kroz prekršajni postupak		43

Tabela 13. Prikaz slučajeva nasilja evidentiranih u Centru za socijalni rad sa PJ tokom 2019. godine, razvrstanih po starosnim podgrupama žrtava (djeca, mladi, odrasli i stariji)⁴

Broj djece žrtava nasilja	Broj mladih žrtava nasilja	Broj odraslih žrtava nasilja	Broj starijih žrtava nasilja	Ukupno
23	0	52	3	78

⁴izvještaj o nasilju u porodici i nasilju nad ženama i djecom prema podacima centara za socijalni rad (sa fokusom na podacima iz 2019. godine),ZSDZ

Tabela 14. Udio djece žrtava nasilja u broju djece nastanjene na teritoriji opštine i broj djece žrtava nasilja na 100,000⁵

Centar za socijalni rad	Broj djece u opštini (popis 2011.)	Udio djece žrtava nasilja u broju djece nastanjene u opštini	Broj djece žrtava nasilja na 100,000 djece
Pljevlja sa PJ	6515	0,35%	353

Prema podacima SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić, tokom perioda od 01.01.2020. godine do 31.12.2020. godine 73 poziva je upućeno iz opštine Pljevlja.

JU Dom starih „Pljevlja“ osnovan je Odlukom o osnivanju javne ustanove za smještaj odraslih lica s invaliditetom i starijih lica „Pljevlja“ u septembru 2017. godine. Djelatnost Doma obuhvata: smještaj odraslih lica s invaliditetom i starijih lica; radno-okupaciono angažovanje, koje se odnosi na obezbjeđivanje radne i okupacione terapije, kulturno-zabavnih aktivnosti i sl. zdravstvenu zaštitu, koja se obezbjeđuje, u skladu s propisima o zdravstvenoj zaštiti i zdravstvenom osiguranju. Dom je dužan da sprovodi programe koje utvrdi osnivač, kao i da učestvuje u realizaciji strategija, planova i programa koji doprinose poboljšanju položaja odraslih lica s invaliditetom i starijih lica i saraduje s drugim organizacijama u oblasti socijalne i dječje zaštite. Predviđen je smještajni kapacitet doma za 60 korisnika.

Prema podacima JU Dom starih "Pljevlja", tokom 2020. godine, podnijeto je 47 zahtjeva za smještaj u Dom starih, od kojih je 15 pozitivno riješeno, 19 zahtjeva je povučeno od strane CSR, 4 zahtjeva su na listi čekanja, a 9 je odbijeno. Na kraju 2020. godine u Domu je bilo smješteno 50 korisnika.

Tabela 15. Broj i struktura korisnika

Broj	Muškarci	Žene	50-60 god.	60-70 god.	70-80 god.	80-90 god.	90-100 god.	Usamljenost	Poremećeni porodični odnosi	Neriješeno stambeno pitanje
50	18 ili 36 %	32 ili 64%	4 ili 8%	9 ili 18 %	14 ili 28 %	22 ili 44 %	1 ili 2%	2 ili 4%	2 ili 4%	7 ili 14 %

Tabela 16. Broj korisnika prema pokretljivosti

Broj	Nepokretni	Otežano se kreću	Samostalno se kreću
50	7 ili 14 %	21 ili 42 %	22 ili 44 %

Nakon što su u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima za izdavanje, obnavljanje, suspenziju i oduzimanje licence za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite ispunjeni svi uslovi, MFSS je izdalo licencu za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite za Dnevni boravak. Dana, 11.06.2020. godine, u okviru Doma starih, sa radom je počeo Dnevni boravak za odrasla i stara lica sa invaliditetom koji pruža

⁵izvještaj o nasilju u porodici i nasilju nad ženama i djecom prema podacima centara za socijalni rad (sa fokusom na podacima iz 2019. godine)ZSDZ

uslugu za 13 korisnika. Od ukupnog broja korisnika 11 su ženskog a 2 su muškog pola. Struktura korisnika po godinama starosti se kreće od 68 godina do 90 godina. Cilj ove usluge je preovladavanje socijalne izolacije i usamljenosti.

JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju i lica sa invaliditetom "Pljevlja" počela je sa radom 01.10.2011. godine. To je socijalna usluga za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju i odrasla lica sa invaliditetom, utemeljena na intersektorskom pristupu u kome se pruža široka lepeza usluga (socijalizacija, njega, socijalna i medicinska rehabilitacija, osposobljavanje za samostalnost u aktivnostima dnevnog života, slobodne aktivnosti, podrška roditeljima) i vaspitno-obrazovni rad u kojem se stiču vještine neophodne za svakodnevni život. U Centru se primjenjuje socijalni model invalidnosti sa ciljem postizanja punog učešća u društvu. Ciljevi Centra za dnevni boravak su: unapređenje ostvarivanja ljudskih prava, sa posebnim akcentom na prava djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom i njihovih porodica; promovisanje jednakih prava i mogućnosti djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom; razvijanje programa za uključivanje djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom u sve segmente društvenog i ekonomskog života; razvijanje volonterizma; podsticanje učešća u životu zajednice djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom kroz različite oblike udruživanja sa vršnjacima; jačanje psiho-socijalne podrške porodicama djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom.

Prema podacima izvještaja⁶, kapacitet DC "Pljevlja" je 74, dok je broj korisnika usluga dnevnog boravka 20. Takođe, prema istom izvještaju, kapacitet DC za korisnike starije od 27 godina je 14 od navedenih 74. Ustanova ispunjava utvrđene uslove i standarde za pružanje usluga dnevnog boravka i ima licencu za rad dnevnog boravka za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju od 13.11.2018. god., a tokom 2020. godine rađeno je i na obezbjeđivanju uslova za licenciranje dnevnog boravka za osobe sa invaliditetom starije od 27 godina.

Plan i program rada u 2020. godini JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju i lica sa invaliditetom "Pljevlja" je realizovan sa 12 zaposlenih koji su se finansirali iz budžeta opštine Pljevlja. Korisnicima dnevnog centra se pružaju usluge: dnevni boravak za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju, dnevni boravak za odrasla lica sa invaliditetom, socijalizacija, osmočasovna njega, psihosocijalna i medicinska rehabilitacija, vaspitno obrazovni rad u kojem se stiču vještine neophodne za svakodnevni život, radno-okupacioni tretman za odrasla lica sa invaliditetom, društvena i profesionalna aktivacija djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom, razvoj potencijala i osnaživanje korisnika, edukacija roditelja za samopomoć i pomoć svojoj djeci, prevoz korisnika, ishrana, održavanje njege i lične higijene, dodatna stručna pomoć djeci sa smetnjama u razvoju koja pohađaju vaspitno-obrazovne ustanove i druge usluge u skladu sa Statutom i zakonom. Aktivnosti u dnevnom boravku za odrasla lica sa invaliditetom: rad u radionicama (izrada suvenira i ukrasnih predmeta); rad u kuhinji na planiranju, kupovini, pripremanju i upotrebi hrane; sticanje socijalnih vještina za funkcionisanje u grupi i zajednici; razvoj vještina samoposluživanja i samostalnog zadovoljavanja potreba

---

⁶Izvještaj o radu dnevnih centara (boravaka) za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju u Crnoj Gori za 2019. godinu, ZSDZ

kroz učenje načina pripreme i korištenja hrane; održavanje higijene tijela i higijene prostora i druge aktivnosti koje doprinose uključenosti i rehabilitaciji.

Korisničko pravo u JU Dnevni centar za djecu smetnjama u razvoju i lica sa invaliditetom "Pljevlja" imaju djeca i omladina sa smetnjama u razvoju od 7 do 27 godina sa mogućnošću prijema i djece sa smetnjama u razvoju od 3 do 7 godina na dodatnu stručnu pomoć ako pohađaju vrtić, kao i odrasla lica sa invaliditetom do 50 godine života. Pravo na korišćenje usluga Dnevnog centra utvrđuje se rješenjem Centra za socijalni rad na zahtjev roditelja. U januaru 2020.godine 20 lica je koristilo usluge dnevnog boravka. Ukupan broj djece i mladih sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom koja su koristila usluge u Dnevnom centru na kraju 2020. godine je bio 20 i to 8 ženskog pola i 12 muškog pola, a prema uzrastu: do 18 godina 5 korisnika/ca, od 18-27 godina 9 korisnika/ca, od 27-42 godine 6 korisnika/ca.

Tabela 17. Ukupan broj djece i mladih sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom, koja su koristila usluge u DC na kraju 2020. po polu i godinama

Broj	Muskarci	Žene	do 18	18-27	27-42
20	12	8	5	9	6

Dnevni centar u partenrstvu sa NVU „Zračak Nade“ je počeo sa realizacijom projekta „Razvoj i pružanje licenciranih usluga socijalne i dječije zaštite za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju i odrasla lica sa invaliditetom starija od 27 godina u Pljevljima“. Projekat se realizuje u okviru programa za zapošljavanje, obrazovanje i socijalnu zaštitu koji kofinansiraju Evropska unija i Vlada Crne Gore. Dio sredstava za kofinansiranje projekta obezbjedili su i Opština Pljevlja, Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, Kraljevina Ambasade Norveške, UNICEF i Grupa 484. Projekat se realizuje od 01.03.2020. do 28.02.2022. godine i usmjeren je na poboljšanje socijalne inkluzije djece i mladih sa smetnjama u razvoju i odraslih osoba sa invaliditetom, kao i poboljšanje sistema socijalne i dječije zaštite u Crnoj Gori sa posebnim naglaskom na sjever Crne Gore. Postojanje i dostupnost odgovarajućih usluga u lokalnoj zajednici doprinijeće da djeca i mladi sa smetnjama u razvoju i odrasle osobe sa invaliditetom, kao i njihove porodice, dobiju odgovarajuću podršku koja će poboljšati kvalitet njihovog života i doprinijeti razvoju socijalne inkluzije. Nakon licenciranja u Pljevljima će se pružati nove dvije licencirane usluge za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju i odrasla lica sa invaliditetom starija od 27 godina: Dnevni boravak za osobe sa invaliditetom starije od 27 godina u Dnevnom centru Pljevlja i usluga savjetovanja iz domena savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga u NVU „Zračak Nade“.

U okviru projekta razvijena je ICT platforma za podršku pružanju usluga socijalne i dječije zaštite. ICT platforma se koristi za saradnju sa korisnicima usluga JU Dnevni centar Pljevlja, NVU „Zračak nade“ Pljevlja, njihovim roditeljima/starateljima, kao i drugim dnevnim centrima, udruženjima roditelja i organizacijama osoba sa invaliditetom na teritoriji Crne Gore. Platformu je krajem 2020. godine koristilo 1027 osoba iz 17 dnevnih centara, 6 Udruženja roditelja djece sa smetnjama u razvoju, 1 Udruženja osoba sa invaliditetom i Specijalne olimpijade Crne Gore.

Zavod za zapošljavanje Crne Gore - Biro rada Pljevlja

Zavod za zapošljavanje Crne Gore je pravno lice koje ima status državnog fonda i obavlja djelatnost koja obuhvata poslove u vezi sa zapošljavanjem utvrđene Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, drugim propisima i Statutom Zavoda, kao poslove iz prenesene nadležnosti.

Kada je u pitanju opština Pljevlja, na dan 31.12.2020. godine na ZZZCG registrovano je 4166 lica od kojih 2611 žena i 1555 muškaraca.

Tabela 18. Podaci o nezaposlenim licima po polu za 2019. i 2020.godinu.

31.12.2019.god.		31.12.2020.god.	
Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
1987	1144	2611	1555

Broj aktivnih lica na evidenciji Zavoda za zapošljavanje – Biro rada Pljevlja na dan 06.02.2021. godine je 3050, od toga 483 lica sa utvrđenim procentom invaliditeta. Komisija za profesionalnu rehabilitaciju ZZZCG, za laki invaliditet kategorisala je 285 lica, umjereni invaliditet 142 lica i za teški invaliditet 56 aktivnih lica. Za Invalid rada II i III kategorije (IR) kategorisana su 102 lica i za Kategorisana omladina (KO) 34 lica.

Tabela 19. Broj kategorisanih lica ZZZCG po vrsti invaliditeta

Laki invaliditet od 20%-49%	285
Umjereni invaliditet od 50%-79%	142
Teški invaliditet od 80%-100%	56
Invalid rada II i III kategorije	102
Kategorisana omladina	34

Tabela 20. Nezaposlena lica po polu i nezaposlena lica sa invaliditetom po polu na dan 30.04.2021.god.⁷

Ukupno	Žene	Muškarci	Lica sa invaliditetom		
			Ukupno	Žene	Muškarci
3 093	1863	1230	614	371	243

Lica sa invaliditetom koja su na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore imaju pravo na novčanu naknadu za vrijeme nezaposlenosti u skladu sa zakonom; novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, u skladu sa zakonom i aktom organa državne uprave nadležnog za poslove rada; jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova ako zasnuje radni odnos na neodređeno vrijeme van mjesta

⁷ Mjesečni statistički bilten-april 2021., ZZZCG

prebivališta, u skladu sa aktom Ministarstva. Takođe, pravo na profesionalnu rehabilitaciju može ostvariti nezaposleno lice sa invaliditetom koje se zbog umanjene radne sposobnosti ne može uspješno uključiti u tržište rada, odnosno zaposleno lice sa invaliditetom, koje zbog umanjene radne sposobnosti ne može zadržati postojeće zaposlenje ili napredovati u njemu.

JZU Dom zdravlja Pljevlja

JZU Dom zdravlja Pljevlja je referentni centar primarne zdravstvene zaštite. U okviru DZ funkcionišu sledeći centri za podršku: Centar za plućne bolesti i TBC, Centar za dijagnostiku, Centar za mentalno zdravlje i Centar za prevenciju. Takođe, kada su u pitanju jedinice za podršku, tu su: jedinica za patronažu, jedinica za fizikalnu terapiju, jedinica za sanitetski prevoz i jedinica za djecu sa smetnjama u razvoju.

Prema podacima Doma zdravlja, tokom 2020. godine na evidenciji se nalazilo 7 odraslih lica koje zloupotrebljavaju psihoaktivne supstance. Trenutno je 8 pacijenata, 4 pacijenta F11, 3 F19, i 1 F12.1. uključeno u program porške kroz farmakoterapiju i psihosocijalni tretman. Bez obzira na već postojeći vid podrške, psihosocijalni tretman i grupna terapija sa pacijentima i članovima porodica su prepoznati kao neophodne usluge.

Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju "Zračak nade" je NVO osnovana 1. februara 2002. god. koja se bavi poboljšanjem položaja djece i omladine sa teškoćama u razvoju i njihovom integracijom u društvenu sredinu i zastupa socijalni model invalidnosti. Udruženje zastupa stav da djeci sa teškoćama u razvoju treba pružiti izjednačene šanse za odrastanje kao i drugoj djeci da bi se, kada odrastu, uključili ravnopravno u socijalne, političke, ekonomske i ostale sfere života.

Dana 04.02.2019. godine udruženje je dobilo licencu za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite za uslugu pomoć u kući, a 27.04.2020. godine udruženje je dobilo licencu za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite za uslugu pomoć u kući za 12 korisnika-djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i odrasla i starija lica sa invaliditetom. Uslugu trenutno koristi 6 lica. Takođe, dana 15.06.202. godine, NVU "Zračak nade" je dobilo licencu i za uslugu savjetovanja iz oblasti savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga.

Udruženje trenutno ima 100 članova, roditelja djece sa cerebralnom paralizom, RPM-om, autizmom, epilepsijom, mišićnom distrofijom kao i drugim oblicima smetnji u razvoju. Ciljevi Udruženja su uticaj na stvaranje pravilnih stavova društva po pitanju potreba, prava i mogućnosti djece sa teškoćama u razvoju, uticaj na obrazovni, zdravstveni i sistem socijalne zaštite na eliminaciju diskriminatorne prakse prema djeci sa teškoćama u razvoju i njihovim porodicama, iniciranje projekata u kojima će se vršiti edukacija i osposobljavanje roditelja za rad sa djecom sa teškoćama u razvoju.

U udruženju su razvijeni servisi podrške za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju i odrasla lica sa invaliditetom: servis integrativnih usluga u kome angažovani stručni radnici i stručni saradnici (psiholog, fizioterapeut, logoped, pedagog)

svakodnevno rade individualno i grupno na razvoju sposobnosti i poboljšanju potencijala djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i djece sa posebnim obrazovnim potrebama za samostalno obavljanje životnih aktivnosti i aktivnije uključivanje u život zajednice; klub samozastupnika u kom se realizuju sastanci i radionice osoba sa intelektualnim invaliditetom u cilju osnaživanja za samostalan i produktivan život i ostvarivanje ljudskih prava kroz samozastupanje; pomoć u kući djeci sa smetnjama i teškoćama u razvoju i odraslim i starijim licima sa invaliditetom u zadovoljavanju svakodnevnih životnih potreba u sopstvenim domovima, kako bi se unaprijedio i održao kvalitet života i spriječio ili odložio smeštaj u institucije. Aktivnosti koje se realizuju u okviru usluge Pomoć u kući doprinose osnaživanju porodice i osamostaljivanju korisnika usluge. Usluga se trenutno pruža za 6 korisnika. U ovoj usluzi zaposlen je jedan stručni radnik i četiri saradnika; usluga savjetovanja iz oblasti savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju i odrasla i starija lica sa invaliditetom. Angažovan je jedan stručni radnik-psiholog koji radi sa 20 korisnika u cilju prevazilaženja svakodnevnih životnih problema, poteškoća i očuvanju potencijala, kako bi se unaprijedio i održao kvalitet života i spriječio ili odložio smeštaj u institucije; volonterski servis koji trenutno broji oko 30 volontera, mladih ljudi koji na različite načine pružaju podršku djeci sa smetnjama i teškoćama u razvoju i licima sa invaliditetom i koji realizuju aktivnosti usmjerene na razvoj volonterizma.

U toku 2019/2020. godine, udruženje je realizovalo projekat „Pružanje usluga socijalne i dječje zaštite i unapređenje kvaliteta života djece i mladih sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom u Pljevljima“ koji je finansiralo Ministarstvo finansija i socijalnog staranja Crne Gore. Projekat je trajao 10 mjeseci, dok je vrijednost projekta bila 39.664,00 €. Opšti cilj projekta je bio unaprijeđenje kvaliteta života djece i mladih sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom i njihovih roditelja pružanjem usluga u lokalnoj zajednici u skladu sa njihovim realnim potrebama i međunarodnim standardima, a ciljne grupe su bile: 20 djece i mladih sa smetnjama i teškoćama u razvoju; 10 odraslih lica sa invaliditetom; 30 roditelja/staratelja djece i mladih sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom koji će dobiti psihološku podršku; 6 korisnika – djece i mladih sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom kojima se pruža usluga pomoć u kući; 8 stručnih radnika / stručnih saradnika / saradnika koji se obučavaju i pružaju usluge u radionicama radno-okupacionih terapija; 16 stručnih radnika / stručnih saradnika / saradnika iz NVU „Zračak Nade“, JU Centar za dnevni boravak djece sa smetnjama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom i JU Dom starih "Pljevlja" koji će se obučavati za radno-okupacionu terapiju; 10 volontera.

Udruženje je takođe realizovalo ili i dalje realizuje sledeće projekte: "Samozastupanjem do smanjenja diskriminacije osoba sa intelektualnim invaliditetom" koje je finansijski podržalo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Crne Gore. Glavni cilj projekta je smanjenje diskriminacije prema osobama sa intelektualnim invaliditetom kroz upoznavanje zajednice sa njihovim pravima za samostalno odlučivanje i omogućavanje punog građanskog učešća putem samozastupanja. Aktivnosti koje su se realizovale tokom projekta: petodnevna obuka za samozastupanje osoba sa intelektualnim invaliditetom iz 5 opština (Pljevlja, Podgorica, Tuzi, Bijelo Polje, Herceg Novi ili Ulcinj); formiranje i rad klubova za samozastupanje osoba sa intelektualnim invaliditetom; mentorstvo i podrška radu klubovima za samozastupanje osoba sa intelektualnim invaliditetom u 5 opština

(Pljevlja, Podgorica, Tuzi, Bijelo Polje, Herceg Novi ili Ulcinj); održavanje pres konferencije u Podgorici; priprema i akreditacija programa "Osnovna obuka za pružanje podrške osobama sa intelektualnim invaliditetom za ostvarivanje ljudskih prava kroz samozastupanje" kod Zavoda za socijalnu i dječju zaštitu; osnivanje Udruženja osoba sa intelektualnim invaliditetom – Samozastupnika CG.

Projekat "Pružanje usluga iz oblasti socijalne i dječje zaštite u Pljevljima licima sa invaliditetom u cilju njihovog osnaživanja i uključivanja u društvo" podržalo je Ministarstvo finansija i socijalnog staranja Crne Gore. Cilj projekta jeste unaprijeđenje kvaliteta života djece i mladih sa smetnjama i teškoćama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom i njihovih roditelja pružanjem usluga u lokalnoj zajednici u skladu sa njihovim realnim potrebama i međunarodnim standardima. Glavne aktivnosti u projektu su: pružanje usluge pomoć u kući za djecu sa smetnjama i teškoćama u razvoju i odrasla lica sa invaliditetom za 6 djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i odraslih lica sa invaliditetom; rad grupa za psihološku podršku roditeljima djece i mladih sa smetnjama i teškoćama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom; izrada brošure/vodiča za roditelje o pravima i zakonima iz socijalne i dječje zaštite, Zakona o obrazovanju i Zakona o zapošljavanju, kao i osnovnim smjernicama za roditelje kako da reaguju kada saznaju da im se rodilo dijete sa smetnjama i teškoćama u razvoju; rad telefonske linije za podršku djeci i mladima sa smetnjama i teškoćama u razvoju i odraslim licima sa invaliditetom i njihovim roditeljima; obuka za pustovanje vune; obuka za tkanje; radno- okupaciona terapija za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju i odrasla lica sa invaliditetom primjenom tehnike pustovanja vune i tehnike tkanja; medijska promocija projektnih aktivnosti. Projekat traje 9 mjeseci.

Projekat "Osnaživanjem djece sa smetnjama u razvoju i lica sa intelektualnim invaliditetom do smanjenja diskriminacije i jačanja inkluzivnog društva" podržalo je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava Crne Gore. Glavne aktivnosti u ovom projektu su: jednodnevna obuka o procesu prijave diskriminacije OSI za osobe sa invaliditetom, roditelje i članove porodice osoba sa invaliditetom; javni čas u osnovnim i srednjim školama na temu prepoznavanje diskriminacije djece sa smetnjama u razvoju i OSI, reagovanje i prijavljivanje diskriminacije; nastavak rada kluba za samozastupanje osoba sa intelektualnim invaliditetom u Pljevljima; radionice za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju za obučavanje za samostalnu realizaciju svakodnevnih životnih aktivnosti; dvodnevna obuka za osnaživanje mladih i odraslih lica sa invaliditetom za učešće u javnom i političkom životu bez diskriminacije; medijska kampanja o značaju osnaživanja mladih i odraslih lica sa invaliditetom za učešće u javnom i političkom životu bez diskriminacije i realizacija okruglog stola. Projekat "Podrška razvoju inkluzivnog obrazovanja obučavanjem nastavnog kadra i pružanjem integrativnih usluga u zajednici uz primjenu muzike u razvoju govora i asistivne tehnologije" finansira Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta Crne Gore. Cilj projekta je poboljšanje kvaliteta vaspitanja i obrazovanja za svu djecu pružanjem podrške razvoju integrativnih usluga u zajednici i primjeni muzike i asistivne tehnologije u radu sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama. Glavne aktivnosti projekta su: dvodnevna obuka za korićenje asistivne tehnologije u radu sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama za vaspitače predškolskih ustanova i nastavnika u osnovnim školama, predstavnike zdravstva i socijale u Pljevljima; obuka za primjenu muzike i razvoj govora u radu sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama za vaspitače predškolskih ustanova i nastavnika u

osnovnim školama, predstavnike zdravstva i socijale u Pljevljima; servis integrativnih usluga u zajednici za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama i medijska kampanja o značaju edukovanja vaspitača u predškolskim ustanovama i nastavnika iz osnovnih škola, predstavnike zdravstva i socijale o značaju asistivne tehnologije u realizaciji aktivnosti iz svakodnevnog života, primjeni muzike u razvoju govora i pružanja integrativnih usluga u zajednici za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama.

Crveni krst Crne Gore - Opštinska organizacija Crveni krst Pljevlja

Opštinska organizacija Crvenog krsta Pljevlja je prepoznatljiv i značajan partner u cjelokupnom životu lokalne zajednice. Crveni krst ostvaruje svoju zaštitnu ulogu na planu brige o najugroženijim kategorijama stanovništva i izbjeglim licima, sa primarnim ciljem na brizi o djeci, samohranim majkama, djeci sa smetnjama u razvoju, djeci lišenoj roditeljskog staranja, licima preko 65 godina i svima kojima je potrebna briga i pomoć društvene zajednice. Veliki dio aktivnosti posvećen je i migrantima.

U toku 2020. godine uz saradnju mnogobrojnih partnera, obezbijeđene su najneophodnije životne namirnice, sredstva za higijenu, velike količine obuće i odjeće za oko 1600 porodica sa oko 7000 članova, kao i ogrev za 60 porodica. Takođe, obezbijeđeno je 180 novogodišnjih paketića za đake iz seoskih i prigradskih škola i 30 za djecu u romskom naselju Trlica.

U saradnji sa CSR, OOCK vodi svakodnevnu brigu o licima smještenim u Prihvatište za beskućnike u kojem trenutno boravi 7 lica.

Tabela 21. Prikaz strukture korisnika Prihvatišta za beskućnike po polu i godinama za 2021.god.

Broj	Muškarci	Žene	40+	50+	65+
6	5	1	2	3	1

Od 01.03.2020. godine, CKCG zajedno sa 15 opštinskih organizacija počeo je sa realizacijom programa "Pomoć u kući starima". U program je bilo angažovano 14 gerontodomačica iz Pljevalja i 3 sa Žabljaka, kao i 1 koordinator. Programom je bilo obuhvaćeno 160 korisnika, a sredstva za njihov rad obezbjedilo je MFSS.

Tabela 22. Prikaz strukture korisnika programa "Pomoć u kući starima" po polu i godinama za 2021.god.

Broj	Muškarci	Žene	65+
90	17	73	90

U Pljevljima postoje četiri licencirana pružaoca usluga socijalne i dječje zaštite i to: JU Centar za socijalni rad za opštine Pljevlja i Žabljak, JU Dnevni centar za djecu sa smetnjama u razvoju i lica sa invaliditetom "Pljevlja", JU Dom starih "Pljevlja" i Nevladino udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju "Zračak Nade".

U svrhu razvoja kvalitetnih usluga socijalne i dječje zaštite izrazito je značajna saradnja sa organizacijama civilnog društva, s kojima je uspostavljen uspješni partnerski odnos. OCD kroz pružanje usluga doprinose uklanjanju socijalnih

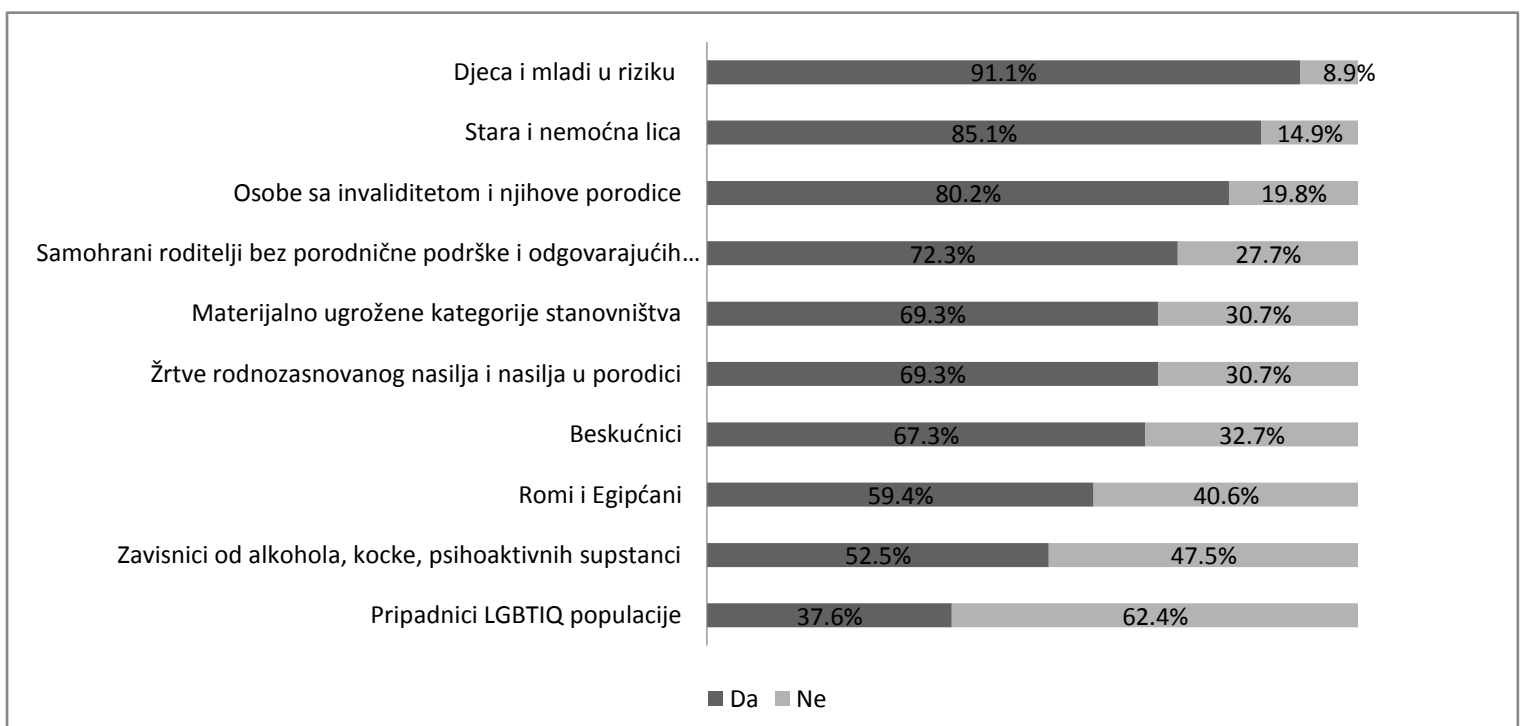
prepreka što vodi ka nesmetanom obavljanju svakodnevnih životnih aktivnosti od značaja za uključivanje u život u zajednici.

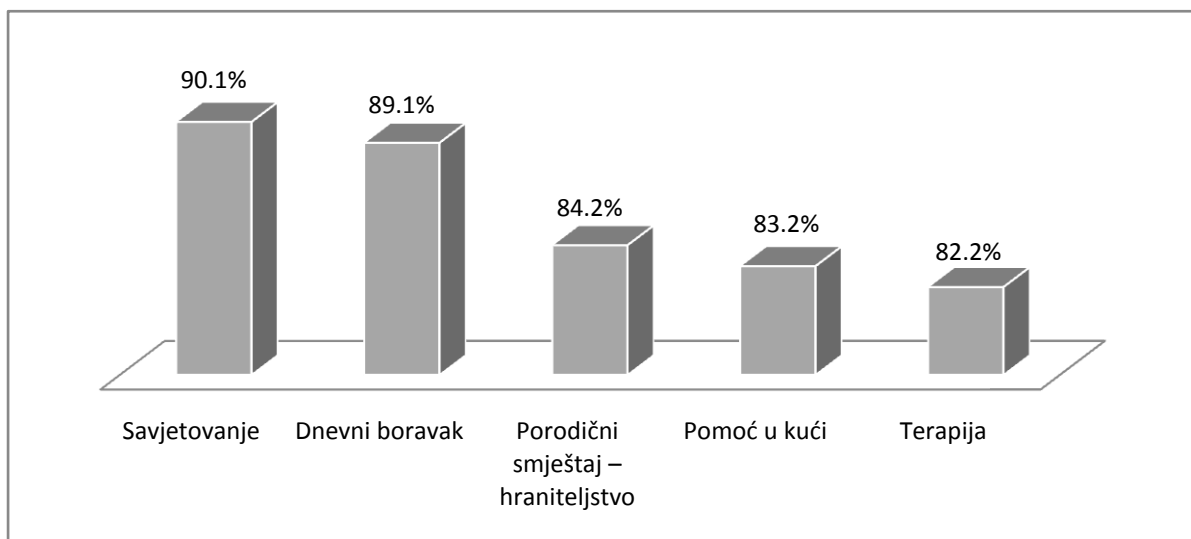
Sledeće organizacije na teritoriji Pljevalja djeluju u oblasti socijalne i dječje zaštite: Otvoreni centar "Bona fide" Pljevlja; Udruženje penzionera Pljevlja; Organizacija gluvih i nagluvih Pljevlja; Organizacija slijepih za Pljevlja i Žabljak; Organizacija civilnih invalida rata za Pljevlja i Žabljak; Udruženje boraca 1990. godine Pljevlja; Udruženje roditelja djece sa teškoćama u razvoju "Zračak nade"; Udruženje nepokretnih Anđeli – Pljevlja; Udruženje paraplegičara Pljevlja; Organizacija boraca narodnooslobodilačkog rata 1941-1945. Pljevlja; Udruženje osoba sa invaliditetom Koraci; Udruženje za pomoć djeci sa smetnjama u razvoju-Inkluzija; Udruženje gluvih i nagluvih "Svjetlost"; Šezdesete; Udruženje invalida rada opštine Pljevlja; Udruženje slijepih i slabovidih Pljevlja; Klub penzionera Rudnika uglja A.D. Pljevlja; Udruženje za pomoć socijalno ugroženoj djeci "Smiješak"; Udruženje dobrovoljnih davalaca krvi "Pokloni život" Pljevlja; Udruženje dobrovoljnih davalaca krvi Rudnika uglja; Nacionalno udruženje osoba sa intelektualnim invaliditetom Crne Gore Samozastupnici.

Usluge koje su dostupne od strane nelicenciranih nevladinih organizacija su usluge podrške za život u zajednici, savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge, kao i niz tzv. drugih usluga.

PRIORITETNE GRUPE I USLUGE U OBLASTI SOCIJALNE I DJEČJE ZAŠTITE

U skladu sa rezultatima anketnog istraživanja, na uzorku od 101 ispitanika, koje ima za cilj prepoznavanje prioriteta u ovoj oblasti i bolju procjenu potreba za uslugama iz socijalne i dječje zaštite u opštini Pljevlja, u nastavku su dati grafički prikazi prioriternih grupa u lokalnoj zajednici i prioriternih usluga koje prema mišljenju većine ispitanika predstavljaju važan segment podrške korisnicima i njihovim porodicama i kao takve imaju prioritet u odnosu na sve ostale usluge.

U skladu sa ciljnim grupama koje se posebno štite Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti, ciljevima iz strateških dokumenata, kao i rezultatima istraživanja, definisane su prioritetne ciljne grupe i usluge Lokalnog akcionog plana socijalne i dječje zaštite za opštinu Pljevlja i to:

Prioritetne grupe:

- Djeca i mladi u riziku
- Stara i nemoćna lica
- OSI i njihove porodice
- Samohrani roditelji bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život
- Materijalno ugrožene kategorije stanovništva
- Žrtve rodnozasnovanog nasilja i nasilja u porodici
- Beskućnici
- Romi i Egipćani
- Zavisnici od alkohola, kocke, PAS
- Pripadnici LGBTIQ populacije

Prioritetne usluge:

1. Usluge podrške za život u zajednici
  - Dnevni boravak
  - Pomoć u kući
  - Personalna asistencija
  - Stanovanje uz podršku
  - Tumačenje i prevođenje na znakovni jezik
  - Svrtište

2. Savjetodavne-terapijske I socijalno-edukativne usluge:

- Savjetovanje
- Terapija
- SOS telefon
- Medijacija

3. Usluge smještaja:

- Porodični smještaj – hraniteljstvo
- Porodični smještaj
- Prihvatište – sklonište
- Smještaj u ustanove

AKCIONI PLAN

DJECA I MLADI U RIZIKU

<i>Cilj I Unapređenje i razvoj usluga podrške za život u zajednici, savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga i usluga smještaja za djecu i mlade u riziku</i>				
Aktivnosti - mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
1.1. Razviti sistem informisanja javnosti o pravima iz sistema dječje zaštite radi povećanja dostupnosti prava	Sistem informisanja postavljen na portalu Opštine Pljevlja, CSR i DC	Opština Pljevlja CSR DC	2022 - 2024	Opština Pljevlja CSR DC
1.2. Usvojiti protokole o saradnji i postupanju na lokalnom nivou za procjenu i zadovoljavanje potreba djece i mladih sa smetnjama u razvoju	Usvojeni protokoli o saradnji i postupanju na lokalnom nivou	Opština Pljevlja CSR JZU DC PU OCD NVO	2022 -2024	Opština Pljevlja

1.3. Usvojiti protokole o saradnji i postupanju na lokalnom nivou za procjenu i zadovoljavanje potreba djece i mladih sa problemima u ponašanju	Usvojeni protokoli o saradnji i postupanju na lokalnom nivou	Opština Pljevlja CSR JUZZ DC PU OCD NVO	2022 -2024	Opština Pljevlja
1.4. Unaprijediti obezbjeđenje usluge dnevnog boravka za djecu sa smetnjama u razvoju kroz pružanje dodatne stručne pomoć	Broj korisnika usluge Potpisan memorandum DC, CSR, škole i vrtić Usaglašenost IROP-a, IPU, IPR	Opština Pljevlja CSR DC ŠKOLE VRTIĆ	2022-2025	Opština Pljevlja CSR
1.5. Uspostaviti integrisane usluge kroz saradnju između Doma zdravlja Pljevlja, vrtića, osnovnih škola, dnevnog centra, CSR, NVO	Broj korisnika Usaglašenost IROP-a, IPU, IPR I podrške/ili tretmana u Domu zdravlja	Opština Pljevlja CSR DC JZU Dom zdravlja Pljevlja Vrtić Osnovne škole	2022-2025	Opština Pljevlja CSR Dom zdravlja Donatori
1.6. Unaprijediti obezbjeđivanje usluga savjetodavno- terapijskih i socijalno - edukativnih usluga za djecu sa smetnjama u razvoju	Broj korisnika usluge	NVO PU	2022 - 2025	Opština Pljevlja
1.7. Uspostaviti savjetodavno-terapijske i socijalno – edukativne usluge za djecu i mlade sa problemima u ponašanju	Broj korisnika usluge	NVO PU	2022 - 2025	Opština Pljevlja

1.8. Unaprijediti obezbjeđivanje usluge pomoć u kući za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju	Broj korisnika usluge	Opština Pljevlja PU OCD NVO	2022 - 2025	Opština Pljevlja
1.9. Interesorskim djelovanjem Opštine Pljevlja, CSR, DZ, formirati jedinstvenu bazu podataka za djecu i mlade sa smetnjama u razvoju	Formirana baza podataka Broj djece sa smetnjama u razvoju Broj mladih sa smetnjama u razvoju	Opština Pljevlja CSR DZ OCD NVO ZZZCG	2022-2025	Opština Pljevlja
1.10. Uspostavljanje usluge stanovanja uz podršku za mlade bez roditeljskog staranja	Broj korisnika usluge stanovanja uz podršku	Opština Pljevlja PU OCD NVO	2023-2025	Opština Pljevlja Donatori
1.11. Razvijati uslugu porodičnog smještaja-hraniteljstva	Broj hraniteljskih porodica Broj djece na smještaju	PU CSR OCD NVO	2023-2025	CSR Opština Pljevlja Donatori
1.12. Edukacija o vršnjačkom nasilju u osnovnim školama	Broj edukacija	Opština Pljevlja OŠ NVO	2022 - 2025	Opština Pljevlja NVO Donatori
1.13. Uspostavljanje usluge savjetovanja za djecu i mlade koji koriste PAS	Broj korisnika usluge savjetovanja	PU OCD NVO	2022 - 2025	Opština Pljevlja NVO

1.14. Obuka stručnih radnika koji će se specijalizovati za rad sa korisnicima PAS	Broj stručnih radnika koji su prošli obuku	Opština Pljevlja CSR Dom zdravlja	2022 - 2025	Opština Pljevlja NVO CSR Dom zdravlja Donatori
1.15. Psihosocijalni tretman i grupna terapija sa pacijentima korisnicima PAS i članovima porodica	Broj pacijenata i broj članova porodica koji su prošli tretman i terapiju	Dom zdravlja	2022 - 2025	Dom zdravlja
1.16. Obezbijediti psihološku podršku roditeljima djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju	Obezbijedena podrška psihologa i broj korisnika	Opština Pljevlja Dom zdravlja OCD Dnevni centar CSR Škole Vrtići, NVO	2022-2025	Opština Pljevlja Dom zdravlja OCD Dnevni centar CSR Škole Vrtići, NVO
1.17. Informisanje javnosti o postojanju i radu Komisije i procedurama za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama	Broj informisanih roditelja, broj objavljenih informativnih sadržaja	Opština Pljevlja CSR	2022 - 2025	Opština Pljevlja
1.18. Stvaranje uslova za pokretanje usluge predah roditeljstvu	Izvršena analiza potreba za uslugom predah roditeljstvu, Pilotiranje usluge	Opština Pljevlja PU NVO	2023 - 2025	Opština Pljevlja PU NVO

Cilj II Unapređenje stepena zaštite od zlostavljanja i zanemarivanja				
Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
2.1. Organizovati kampanje u cilju informisanja žena i djece o porodičnom nasilju	Broj kampanja	Opština Pljevlja CSR PU OCD NVO	2022 -2024	Opština Pljevlja NVO Donatori
2.2. Uspostaviti savjetodavno - terapijske i socijalno-edukativne usluge (SOS telefoni, savjetovanje, terapija i dr) za djecu i žene žrtve nasilja u porodici	Broj uspostavljenih usluga Broj korisnika	PU OCD NVO	2022 -2025	Opština Pljevlja NVO PU Donatori
2.3. Obezbijediti prihvatilište-sklonište pri hitnim intervencijama	Broj stambenih jedinica Broj korisnika	PU NVO CSR	2022 -2025	Opština Donatori CSR
2.4. Organizovati kampanje u cilju sprečavanja ugovorenih brakova	Broj kampanja	Opština Pljevlja CSR NVO	2022 -2024	Opština Pljevlja NVO Donatori

MATERIJALNO UGROŽENA LICA

<i>Cilj III Unapređenje materijalnih davanja u oblasti socijalne i dječije zaštite</i>				
Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
3.1. Praćenje broja korisnika materijalnih davanja	Broj korisnika MO, DNJP, LI, JNP, DD, NZD i dr	Opština Pljevlja CSR	U kontinuitetu	Nisu potrebna sredstva
3.2. Izrada individualnih planova aktivacije za radno sposobne korisnike MO	Broj individualnih planova aktivacije	CSR ZZZCG	U kontinuitetu	Nisu potrebna sredstva
3.3. Uspostaviti kriterijume za socijalno stanovanje za korisnike u stanju socijalne potrebe	Usvojena odluka	Opština Pljevlja	2024.godine	Opština Pljevlja
3.4. Obezbijediti subvencije u plaćanju komunalnih usluga koje pružaju javna preduzeća koja osniva opština	Broj korisnika	Opština Pljevlja	2022.godine-u kontinuitetu	Opština Pljevlja
3.5. Mapiranje potreba za uspostavljanje usluge narodne kuhinje	Broj korisnika	Opština Pljevlja CSR CK	2023-2025	Opština Pljevlja

STARIJA LICA

<i>Cilj IV Uspostavljene, dostupne usluge podrške za život u zajednici i savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge za starija lica</i>				
Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
4.1. Informisanje starijih lica o pravima iz socijalne i dječije zaštite	Broj brošura, letaka	Opština Pljevlja CSR NVO	2022 - 2025	Opština Pljevlja NVO
4.2. Ojačati uslugu dnevnog boravka za sva starija lica	Broj korisnika	PU CSR	U kontinuitetu	PU Donatori
4.3. Uspostaviti savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge za starija lica	Broj usluga	Opština Pljevlja NVO	2023 - 2025	Opština Pljevlja NVO Donatori
4.4. Uspostaviti integrisane usluge starijim licima posebno na seoskom području	Broj korisnika Broj usluga	Opština Pljevlja CSR, NVO, PU JUSDZ, JUZZ, UP	2023 - 2025	Opština Pljevlja OCD NVO Donatori
4.5. Uključiti volontere u pružanju usluga starijim licima	Broj volontera	Opština Pljevlja NVO CK	2022 - 2025	Opština Pljevlja
4.6. Utvrditi kriterijume i mjerila za formiranje cijana	Utvrdjeni kriterijumi i mjerila	Opština Pljevlja PU	2022 - 2025	Opština Pljevlja

usluge za starija lica koje finansira opština i donijeti cijene koštanja usluga	Utvrđena cijena	OCD NVO		
---	-----------------	------------	--	--

OSOBE SA INVALIDITETOM

<i>Cilj V Uspostavljene i dostupne usluge podrške za život u zajednici i savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge za osobe sa invaliditetom</i>				
Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finasiranja
5.1. Informisanje osoba sa invaliditetom o pravima iz socijalne i dječije zaštite	Broj brošura, broj letaka	Opština Pljevlja CSR NVO	2022 - 2025	Opština Pljevlja NVO
5.2. Uspostavljanje usluge personalne asistencije	Broj korisnika Broj PU	Opština Pljevlja NVO PU	2022 - 2025	Opština Pljevlja NVO PU Donatori
5.3. Unaprijediti obezbjeđivanje usluge dnevnog boravka za osobe sa invaliditetom starije od 27 godina	Broj korisnika usluge	Opština Pljevlja CSR DC	U kontinuitetu	Opština Pljevlja CSR

5.4. Uspostaviti savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge za osobe sa invaliditetom i članove porodice	Broj usluga Broj članova porodice	Opština Pljevlja NVO	2022 - 2025	Opština Pljevlja NVO
5.5. Uspostaviti integrisane usluge za osobe sa invaliditetom	Broj korisnika Broj usluga	Opština Pljevlja CSR NVO PU JUZSDZ ZZZCG UP	2023 - 2025	Opština Pljevlja OCD NVO Donatori
5.6. Interesorskim djelovanjem Opštine Pljevlja, CSR, DZ, formirati jedinstvenu bazu podataka OSI	Formirana baza podataka Broj OSI	Opština Pljevlja CSR DZ OCD NVO	2023. godine	Opština Pljevlja CSR DZ
5.7. Uspostaviti uslugu stanovanje uz podršku OSI	Uspostavljena usluga Broj korisnika	PU Opština Pljevlja	2023. godine	PU Donatori

RE POPULACIJA

<i>Cilj VI Unapređenje položaja pripadnika/ca Romske i Egipćanske populacije</i>				
<i>Aktivnosti-mjere</i>	<i>Indikatori</i>	<i>Nosioci aktivnosti</i>	<i>Vrijeme realizacije</i>	<i>Izvori finansiranja</i>
6.1. Organizovanje edukativne radionice o značaju osnovnog obrazovanja kao i zdravstvene zaštite sa akcentom na vakcinisanje maloljetne djece i značaju reproduktivnog zdravlja	Održana edukativna radionica, Broj polaznika	Opština Pljevlja Škole Dom zdravlja	2022-2025	Opština Pljevlja Donatori
6.2. Informisati i edukovati pripadnike RE populacije o uslugama iz domena socijalne i dječije zaštite	Broj informisanih lica Broj porodica	Opština Pljevlja CSR CK NVO	2022-2025	Opština Pljevlja CSR CK
6.3. Edukacija roditelja učenika/ca RE populacije o primjeni u osnovnim školama Protokola o postupanju i prevenciji ranog napuštanja školovanja	Broj informisanih lica	Opština Pljevlja Škole	2022-2025	Opština Pljevlja Škole
6.4. Evidentiranje svih romskim i egipćanskim porodicama koje žive u uslovima siromaštva na teritoriji opštine Pljevlja	Formiranje baze podataka	Opština Pljevlja CSR CK Škole	2023-2025	Opština Pljevlja

6.5. Obezbjediti besplatno uključivanje djece iz romskih i egipćanskih porodica u sportske i društveno-kulturne aktivnosti	Uključiti djecu u aktivnosti sportskih klubova, kulturne i zabavne aktivnosti	Opština Pljevlja Škola Sportski klubovi	2024. godina	Nisu potrebna sredstva
6.6. Formiranje tima za bavljenje pitanjima Roma i Egipćana (prevencija napuštanja škole romske i egipćanske djece, suzbijanje prosjačenja)	Formiranje tima u lokalnoj samoupravi	Opština Pljevlja CSR MUP Škola CK	2022-2025	Nisu potrebna sredstva
6.7. Organizovati informativne kampanje unutar romskih i egipćanskih naselja u kojima se sprovodi javna edukacija o uzrocima, posledicama nasilja, pravima žrtava i insitucijama koje pružaju zaštitu sa kontaktima institucija	Broj održanih informativnih dana, radionica	Opština Pljevlja MUP CSR NVO	2022-2025	Opština Pljevlja Donatori
6.8. Rad na kampanji za uključivanje romske djece u predškolske ustanove	Broj podijeljenih brošura i flajera	Opština Pljevlja CSR CK Predškolske ustanove	2022-2025	Opština Pljevlja Donatori

LGBTQ POPULACIJA

Cilj VII Umanjiti rizik od socijalne isključenosti LGBTQ osoba

Aktivnosti-mjere	Indikatori	Nosioci aktivnosti	Vrijeme realizacije	Izvori finansiranja
7.1. Ojačati kapacitete i promovisati antidiskriminatorno ponašanje kroz sprovođenje obuka za: predstavnike lokalne samouprave, policijskih, socijalnih i inspeksijskih službi i drugih državnih organa zaduženih za pružanje usluga socijalne zaštite i zaštite od diskriminacije na lokalnom nivou	Obučene ciljne grupe na nivou lokalne samouprave Minimum 15 učesnika obuke	NVO	2022-2025	Opština Pljevlja, biznis sektor, donatori, donatori kroz budžete organizacija civilnog društva, državni budžet
7.2. Obilježavanje 10. Decembra , Dan ljudskih prava (segment posvećen ljudskim pravima LGBTQ osoba)	Ojačan senzibilitet okruženja prema LGBTQ osobama	Opština Pljevlja CSR OCD NVO	2022-2025	Opština Pljevlja

PLAN PRAĆENJA SPROVOĐENJA I PROCJENE USPJEŠNOSTI

Na godišnjem nivou, važno je obezbijediti i neposredno učešće građana/ki u ocjeni sprovođenja plana kao i planiranja budućih prioriteta i na taj način proces učiniti inkluzivnijim, sa ciljem da se upoznaju sa rješenjima iz plana i da se čuje njihovo mišljenje i isto uvaži.

U cilju uspješne implementacije Lokalnog akcionog plana socijalne i dječje zaštite u opštini Pljevlja 2021- 2025, predstavnici lokalne samouprave, tj. organa lokalne uprave nadležnog za oblast socijalne i dječje zaštite, vršiće eksternu komunikaciju i saradnju sa širim krugom implementatora u svim sektorima.

PR plan uključuje, ali nije limitiran na sledeće aktivnosti:

- postavljanje Lokalnog plana socijalne i dječje zaštite u opštini Pljevlja 2021-2025. Godine na sajtu Opštine Pljevlja;
- slanje pisma svim institucijama na lokalnom nivou o postojanju Lokalnog plana;
- slanje pisma svim organizacijama civilnog društva na lokalnom nivou o postojanju Lokalnog plana;
- slanje pisma svim likvidnim firmama/kompanijama na lokalnom i nacionalnom nivou o postojanju Lokalnog plana sa ciljem da se omogući da oni razviju ili usklade svoje planove društvene odgovornosti u skladu sa potrebama zajednice;
- slanje informacije medijima na lokalnom i nacionalnom nivou o postojanju Lokalnog plana sa ciljem da se informiše šira javnost i potencijalni korisnici socijalnih usluga;
- informisanje nadležnog tijela na nacionalnom nivou o Lokalnom planu i jednom godišnje o rezultatima;
- kroz internet komunikaciju (web sajt i sl.) komunicirati sa širom javnošću i ostvariti neposredno učešće u procesu sprovođenja Lokalnog plana.

Sekretarijat za društvene djelatnosti opštine Pljevlja će biti zadužen za praćenje i koordinaciju aktivnostima u sprovođenju i izvještavanju o realizaciji Lokalnog plana socijalne i dječje zaštite za period 2021- 2025.

Ovaj plan predstavlja strateško opredeljenje opštine Pljevlja koja kroz svoje aktivnosti i dokumenta želi unaprijediti socijalnu i dječju zaštitu.